

СОВЕТ НИЖНЕТАКАНЫШСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
МАМАДЫШСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ул.Банковская, д.17, с. Нижний Таканыш,
Мамадышский район,
Республика Татарстан, 422140

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
МАМАДЫШ МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ ТҮБӘН ТӘКӘНЕШ
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

Банк ур., 17 нче йорт, Түбән Тәкәнеш авылы,
Мамадыш районы,
Татарстан Республикасы, 422140

тел.(факс): (85563) 2-63-21; e-mail: Nakt.Mam@tatar.ru, www:mamadysh.tatarstan.ru

---

КАРАР

РЕШЕНИЕ

15.08.2022 ел

№2-17

Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы Түбән Тәкәнеш авыл
жирлеге Советы депутаты статусы турында Нигезләмәне раслау хакында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары
турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон,
«Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28
июлдәгә 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Татарстан
Республикасы Мамадыш муниципаль районы «Түбән Тәкәнеш авыл жирлеге»
муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә Мамадыш муниципаль районы Түбән
Тәкәнеш авыл жирлеге Советы карар кабул итте:

1. Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы Түбән Тәкәнеш
авыл жирлеге депутаты статусы турында нигезләмәне расларга.

2. Түбәндәгеләрне үз көчен югалткан дип танырга:

- Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы Түбән Тәкәнеш авыл
жирлеге Советының 2018 елның 17 сентябрдәгә «Татарстан Республикасы
Мамадыш муниципаль районы Түбән Тәкәнеш авыл жирлеге Советы депутаты
статусы турында Нигезләмә турында» 3-34 номерлы карары;

- Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы Түбән Тәкәнеш авыл
жирлеге Советының 2019 елның 18 сентябрдәгә «Мамадыш муниципаль
районы Түбән Тәкәнеш авыл жирлеге Советы 2018 елның 17 сентябрдәгә
Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы Түбән Тәкәнеш авыл
жирлеге Советы депутаты статусы турында нигезләмә турында» 3-34 номерлы
карарына үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту хакында» 2-44 номерлы карары;

- Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы Түбән Тәкәнеш авыл
жирлеге Советының 2021 елның 4 августындагы Татарстан Республикасы
Мамадыш муниципаль районы Түбән Тәкәнеш авыл жирлеге Советының 2018
нче елның 17 нче сентябрдә кабул ителгән «Татарстан Республикасы
Мамадыш муниципаль районы Түбән Тәкәнеш авыл жирлеге Советы депутаты
статусы турында Нигезләмәгә үзгәрешләр керту турында» 3-34 нчы номерлы
карары;

3. Әлеге карарны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә
Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының <http://pravo.tatarstan.ru> рәсми

Татарстан Республикасы
Мамадыш муниципаль районы
Түбән Тәкәнеш авыл җирлеге
Советының
15.08. 2022 ел, №2-17карарына
1 нче кушымта

Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы Түбән Тәкәнеш авыл җирлеге депутаты статусы турында Нигезләмә

Әлеге Нигезләмә Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы Түбән Тәкәнеш авыл җирлеге Советы депутатының хокукларын һәм бурычларын, шулай ук депутат үз вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда төп хокукый һәм социаль гарантияләргә билгели.

1 статья. Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы Түбән Тәкәнеш авыл җирлеге Советы депутаты статусының хокукый нигезе

1. Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы Түбән Тәкәнеш авыл җирлеге Советы депутаты (алга таба – депутат) статусы Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы законнары, Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы «Түбән Тәкәнеш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге уставы, әлеге Нигезләмә нигезендә билгеләнә.

2. Җирле үзидарә органнары депутатның үз хокукларын һәм бурычларын нәтиҗәле гамәлгә ашыру өчен шартлар тудырлар.

2 статья. Депутат вәкаләтләре вакыты

1. Депутат вәкаләтләре Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы Түбән Тәкәнеш авыл җирлеге Советына сайланган көннән башлана һәм яңа чакырылыш эш башлаган көннән туктатыла, әлеге Нигезләмәнең 3 статьясында каралган очраклардан тыш.

2. Депутатның вәкаләтләре вакыты «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы «Түбән Тәкәнеш авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге уставы белән билгеләнә.

3 статья. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Депутат вәкаләтләре түбәндәге очракларда вакытыннан алда туктатыла:

- 1) үлем;
- 2) үз теләгә белән отставкага китү;

3) суд тарафыннан эшкә сәләтсез яисә чикләнгән күләмдә генә сәләтле дип танылу;

4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылу яисә вафат булган дип игълан ителү;

5) аңа карата судның гаепләү карарының законлы көченә керүе;

6) Россия Федерациясеннән читкә даими яшәү урынына чыгу;

7) Россия Федерациясе гражданлыгыннан яки чит ил гражданы аның нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланырга мөмкин булган Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгыннан чыкканда, Россия Федерациясенәң халыкара килешүендә башкасы каралмаган булса, Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланырга хокукы Россия Федерациясе гражданы яки чит ил гражданының чит ил гражданлыгы (подданства) булганда яисә чит ил территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка документы булганда;

8) сайлаучылар фикере буенча;

9) тиешле жирле үзидарә органы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;

10) хәрби хезмәткә чакырылу яки аны алыштыручы альтернатив граждан хезмәтенә жибәрү;

11) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләренә үтәмәгән очракта;

12) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда каралган башка очракларда.

13) Жирлек составында авыл жирлегә башлыгы, жирлек Советы депутаты буларак аның вәкаләтләрен туктату.

2. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында карар вәкаләтләренә вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көннән алып 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә, әгәр бу нигез Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы Түбән Тәкәнеш авыл жирлегә муниципаль берәмлегенәң вәкилләклә органы сессияләре арасында барлыкка килсә - мондый нигез барлыкка килгән көннән өч айдан да соңга калмыйча кабул ителә.

3. Татарстан Республикасы Президенты депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәжәгать иткән очракта, вәкаләтләренә вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көн булып әлегә гаризаның Жирлек Советына керү көне санала.

4 статья. Депутат таныклығы һәм күкрәк билгесе

1. Депутат аның Жирлек Советы депутаты шәхесен һәм вәкаләтләрен раслаучы төп документы булган таныклығына, шулай ук үз вәкаләтләре чоры дәвамында аннан файдаланучы күкрәк билгесенә ия.

2. Депутат таныклыгы һәм күкрәк билгесе турында нигезләмә, аларның тасвирламасы Жирлек Советы тарафыннан раслана.

5 статья. Депутатның үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру шартлары

1. Депутат депутат эшчәнлеген азат ителмәгән нигездә башкара, депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт вазыйфаларын башкару белән бергә алып бара, Жирлек уставы белән билгеләнгән очраклардан тыш.

6 статья. Депутат эшчәнлегенең формалары

1. Депутат эшчәнлегенең формалары булып тора:

- а) Жирлек Советы утырышларында катнашу;
- б) Жирлек Советы комиссияләре эшендә катнашу;
- в) Жирлек Советына карауга Жирлек Советы карарлары проектларын кертү;
- г) депутат таләбе кертү;
- д) депутат мөрәжәгатен юллау;
- е) дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, ижтимагый берләшмәләргә һәм аларның вазыйфай затларына тәкъдимнәр кертү;
- ж) тиешле вазыйфай затларга гражданнар хокукларын бозуны кичекмәстән кисәтү буенча чаралар күрүнә таләп итеп мөрәжәгать итү;
- з) сайлаучылар белән эшләү;
- и) депутат берләшмәләре, фракцияләр һәм депутат төркемнәре эшендә катнашу;
- к) территорияль ижтимагый үзидарә оешмаларында катнашу.

2. Депутат эшчәнлеген шулай ук федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясендә һәм законнарында, Жирлек уставында, Жирлек Советы Регламентында, башка муниципаль актларда каралган башка рәвешләрдә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

7 статья. Депутатның Жирлек Советы утырышында катнашуы

1. Депутат Жирлек Советы утырышында шәхсән катнаша.

2. Депутатка Жирлек Советы утырышын үткәрү вакыты һәм урыны турында, карауга кертелә торган мәсьәләләр турында үз вакытында хәбәр итә, шулай ук әлегә мәсьәләләр буенча барлык кирәкле материалларны Жирлек Советы Регламенты нигезендә ала.

Жирлек Советы утырышында катнаша алмаганда депутат бу хакта алдан Жирлек Советына хәбәр итә.

3. Депутат хокукы:

- 1) Жирлек Советы комиссияләренә һәм тиешле вазыйфаларга сайларга һәм сайланьрга;
- 2) Жирлек Советында карау өчен мәсьәләләр тәкъдим итәргә;

3) Жирлек Советында төзелә торган органнарны формалаштыру һәм Жирлек Советында сайлана торган (билгеләнә, килештерелә торган) вазыйфай затлар кандидатуралары буенча фикер белдерергә;

4) хокукый инициативаны гамәлгә ашыру тәртибендә Жирлек Советына хокукый актлары проектларын кертергә;

5) Жирлек Советы көн тәртибенә, тикшерелә торган мәсьәләләрне карау тәртибе һәм асылы буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр, карарлар проектларына һәм башка актларга төзәтмәләр кертергә;

6) Жирлек Советы утырышында чираттан тыш хисапны яки Жирлек Советы күзәтчелегендәге теләсә кайсы органның яисә вазыйфай затның мәгълүматын тыңлау турында тәкъдимнәр кертергә;

7) Жирлек Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашырга;

8) Жирлек Советы утырышларында, аның фикеренчә, гражданнарның ижтимагый әһәмияткә ия булган мөрәжәгатъләрен игълан итәргә;

9) үз тәкъдимнәрен нигезләп һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясарга, белешмәләр һәм аңлатмалар бирергә;

10) Жирлек Советы утырышлары беркетмәләре эчтәлегә белән танышырга.

4. Депутат тарафыннан Жирлек Советы утырышында әйтелгән тәкъдимнәр һәм искәрмәләр Жирлек Советының тиешле комиссия тарафыннан карала һәм тикшерелә.

8 статья. Депутатның Жирлек Советының даими һәм вакытлы комиссияләр эшендә катнашуы

1. Депутат Жирлек Советының үзе әгъза булган комиссияләр эшендә шәхсән катнаша, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр турында фикер алышуда һәм карарлар кабул итүдә катнаша.

2. Депутат үзе әгъза булмаган комиссияләр эшендә катнаша, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр турында фикер алышуда һәм киңәш бирү тавышы хокукы белән карарлар кабул итүдә катнаша ала.

9 статья. Депутатның Жирлек Советының һәм аның комиссияләре йөкләмәләрен үтәүдә катнашуы

1. Депутат үз компетенциясе кысаларында Жирлек Советының һәм аның комиссияләре йөкләмәләрен үтәргә тиеш.

2. Депутат Жирлек Советының һәм аның комиссияләре кушуы буенча муниципаль берәмлек чикләрендә булган Жирлек Советының органнары һәм жирле үзидарәненң вазыйфай затлары, оештыру-хокукый рәвешләренә һәм милек рәвешләренә бәйсез рәвештә, оешмалар тарафыннан карарларның үтәлешен тикшерүдә катнаша.

3. Йөкләмәне үтәү нәтижәләре турында депутат Жирлек Советына яисә аның комиссиясенә хәбәр итә

10 статья. Депутат таләбе

1. Депутат Жирлек Советы утырышларында жирле үзидарә органнарына, жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларына, Жирлек Советы тарафыннан булдырылган яки төзелгән башка органнар житәкчеләренә, Жирлек Советы территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр житәкчеләренә, аларның компетенциясенә керә торган мәсьәләләр буенча, депутат таләбе белән мөрәжәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат таләбе - депутат мөрәжәгате, ул Жирлек Советы карары белән депутат таләбе дип таныла. Депутат таләбе турында тәкъдим депутат яисә депутатлар төркеме тарафыннан язма рәвештә кертелә һәм Жирлек Советы утырышыда Жирлек Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә игълан ителә.

3. Депутат таләбе жибәрелгән жирле үзидарә органы житәкчесе, вазыйфаи зат, муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесе аңа 10 көннән дә соңга калмыйча яки Жирлек Советы тарафыннан билгеләнгән башка срокта язма формада җавап бирергә тиеш. Җавап депутат таләбе жибәрелгән орган житәкчесе, вазыйфаи зат, муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесе яисә аның вазыйфаларын вакытлыча башкаручы зат тарафыннан имзаланырга тиеш.

4. Таләпнең инициаторы таләптә куелган мәсьәләләрне карауда турыдан-туры катнаша ала. Таләпнең инициаторына аларны карау көне турында алдан, әмма мәсьәләне карау көненә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

5. Жирлек Советы жирле үзидарә органын, жирле үзидарә органының вазыйфаи затын, муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесен Жирлек Советы билгеләгән вакытка кабул ителгән карарның үтәлеше турында язма җавап бирүгә мәҗбүр итәргә хокуклы.

11 статья. Депутат мөрәжәгате

1. Депутат мөрәжәгате дип депутатның дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, күрсәтелгән органнарның вазыйфаи затларына, муниципаль предприятие һәм учреждение житәкчеләренә, муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан, оештыру-хокукый формаларына бәйсез рәвештә оешмаларга һәм ижтимагый берләшмәләргә аларның компетенциясенә керүче мәсьәләләр буенча, депутат эшчәнлегә белән бәйле мәгълүмат һәм белешмәләр алу максатыннан, язмача мөрәжәгате санала.

2. Депутат мөрәжәгате депутат бланкында рәсмиләштерелә һәм депутат тарафыннан мөстәкыйль рәвештә жибәрелә.

3. Дәүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары, аларның оештыру-хокукый формаларына бәйсез рәвештә оешмалар һәм ижтимагый берләшмәләр тарафыннан депутат мөрәжәгәтләрен карау гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм сроklarда гамәлгә

ашырыла.

4. Депутат мөрәжәгатенә җавап мөрәжәгатытә куелган сорауларның асылы буенча булырга һәм мөрәжәгать җибәрелгән вазыйфай зат тарафыннан яисә моңа вәкаләтле зат тарафыннан имзаланган булырга тиеш.

12 статья. Депутатның сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат сайлау округы сайлаучылары, шулай ук предприятиеләр, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар коллективлары белән элемтәдә тора.

2. Депутат сайлаучыларның мөрәжәгатыләрен карый, гражданны кабул итә, дәүләт хакимиятенә тиешле органнарына, жирле үзидарә органнарына һәм ижтимагый берләшмәләргә тәкъдимнәр кертә, шулай ук сайлаучыларны айга кимендә бер тапкыр кабул итә.

3. Депутат сайлаучыларга үз эшчәнлекләре турында алар белән очрашулар вакытында, шулай ук массакүләм мәгълүмат чаралары аша хәбәр итә.

4. Депутат сайлаучыларның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгәтләрен тәмин итү буенча чаралар күрә:

алардан кергән тәкъдимнәрне, шикаятләрне карый, үз вәкаләтләре чикләрендә аларда булган мәсьәләләрне дәрәҗә хәл итүгә ярдәм итә;

гражданны кабул итә;

жәмәгәтчелек фикерен өйрәнә һәм кирәк булганда тиешле дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына тәкъдимнәр кертә.

5. Депутатларның сайлаучылар белән очрашулары махсус билгеләнгән урыннарда, биналарда, ишегалды территорияләрендә үткәрелә, аларның исемлеге һәм тәртибе Җирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән.

Депутатның сайлаучылар белән очрашулары Россия Федерациясенә җыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турындагы законнары нигезендә үткәрелә.

13 статья. Депутатның депутат берләшмәләре эшендә катнашуы

1. Җирлек Советы депутаты депутат фракциясе яки карала торган мәсьәләләр буенча уртак эшчәнлек һәм позицияне белдерү өчен төзелә торган төркем составына керергә хокуклы.

2. Фракцияләр һәм башка депутат берләшмәләрен төзү, теркәү һәм аларның эшчәнлегенә тәртибе Җирлек Советы регламенты белән билгеләнә.

14 статья. Депутатның жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат Җирлек Советы, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуны тәмин итә торган бөтен хокукка ия.

2. Җирлек Советы депутатның аның сайлау округында башкарылган эше, Җирлек Советы, аның органнарының карарлары һәм күрсәтмәләрен үтәвә

турындагы мәгълүматын тыңларга хокуклы.

3. Жирле үзидарэ органнары һәм аның вазыйфай затлары депутатка аның эшендә кирәкле ярдәм күрсәтәләр, депутатка жирле үзидарэ органнары эшчәнлегә, икътисади һәм социаль үсеш программаларын үтәүнең барышы, депутатның тәнкыйди кисәтүләре һәм тәкъдимнәре буенча кабул ителгән чаралар турында мәгълүмат бирәләр, депутатка законнарны, муниципаль берәмлекләренң вәкиллекле органнары эш тәҗрибәсен, жәмәгатьчелек фикерен өйрәнүгә ярдәм итәләр.

15 статья. Депутатның вазыйфай затлар тарафыннан кабул ителүгә хокукы

Депутат үз эшчәнлегә мәсьәләләре буенча Жирлек Советы жирле үзидарэ органнарының, предприятиеләрнең, оешмаларның, муниципаль милек рәвешендәге учреждениеләрнең вазыйфай затлары тарафыннан чираттан тыш кабул ителү хокукыннан файдалана.

16 статья. Депутатның мәгълүмат алу һәм тарату хокукы

Депутат жирле үзидарэ органнарыннан, муниципаль оешмалардан һәм аларның вазыйфай затларыннан депутат эшчәнлегә белән бәйле, закон тарафыннан сер буларак сакланмый торган мәгълүмат алу хокукына ия.

17 статья. Депутат бурычлары

1. Депутат бурычлы:

1) үз эшчәнлеген гамәлгә ашырганда Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнарны, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын, шәһәр уставын, башка муниципаль хокукый актларны үтәү;

2) гражданнарның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәмин итү;

3) даими нигездә, кимендә айга бер тапкыр, сайлаучыларны кабул итү;

4) гражданнарның, аларның оештыру-хокукый формасына карамастан оешмаларның, ижтимагый берләшмәләренң, дөләт хакимияте органнарының, жирле үзидарэ органнарының мөрәҗәгатьләрен үз вакытында карау һәм аларга үз компетенциясе чикләрендә җавап бирү;

5) сайлаучылар алдында очрашуларда елга бер тапкырдан да ким булмаган санда хисап тоту;

6) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләренә үтәү;

7) «Коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрәндәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләренә, тыюларны үтәргә, бурычларны үтәү;

8) әхлак һәм депутат этикасы нормаларын үтәү;

9) дөләт серен һәм закон тарафыннан саклана торган башка серләренә саклау, шулай ук гражданнарның шәхси тормышына, намусына һәм абруена кагылышлы, депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыру белән бәйле рәвештә аңа

билгеле булган белешмэләрне таратмау;

10) ел саен хисап финанс елыннан соң килүче елның 30 апреленнән дә сонга калмыйча үзенә керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр, шулай ук гамәлдәге законнар нигезендә үз хатынының (иренең) һәм балигы булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр тапшыру.

2. Депутат үзенә федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, шәһәр Уставы һәм башка муниципаль хокукый актлар белән йөкләнгән башка бурычларны башкара.

18 статья. Депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйлә чикләүләр

1. Үз вәкаләтләрен даими нигездә башкаручы депутат хокуклы түгел:

1) шәхсән яки ышанычлы затлар аша эшмәкәрлек эшчәнлегә белән шөгыйльләнергә;

2) коммерция яки коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә катнашырга, түбәндәге очраклардан тыш:

а) сәяси партия, һөнәр берлеге органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы белән идарә итүдә түләүсез нигездә катнашу, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез милек милекчеләре ширкәтенең гомуми жыелышында (конференция) түләүсез нигездә катнашу;

б) Татарстан Республикасы Законында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Президентына алдан хәбәр итү тәртибендә түләүсез нигездә коммерцияле булмаган оешма белән (сәяси партия идарәсендә, һөнәр берлеге органында, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлаулы органында, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез милек милекчеләр ширкәтенең гомуми жыелышында яки съездда (конференция) катнашудан тыш) идарә итүдә катнашу;

в) муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләр Советы Ассоциациясенә, муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләренә, шулай ук аларның идарә органнарында тәкъдим итү;

г) идарә органнарында һәм гамәлгә куючысы (акционеры) муниципаль берәмлек булган оешманың ревизия комиссиясе алдында түләүсез нигездә муниципаль берәмлек исемнән оешманы гамәлгә куючы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен яклау;

д) федераль законнарда каралган башка очраклар;

3) мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш башка түләүле эшчәнлек белән шөгыйльләнергә. Шул ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек, әгәр Россия Федерациясенәң халыкара килешүендә яки Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса, бары тик чит ил дәүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданныгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финансланырга тиеш түгел;

4) Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган идарә органнары, попечительләр яки күзәтчелек советлары һәм аларның Россия Федерациясе территориясендә эшләүче структур бүлекчәләре составына керергә.

2. Даими нигездә вәкаләтләр башкаручы депутат граждан административ яки жинаять эше буенча яки административ хокук бозу турында эш буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллеке очракларыннан тыш) буларак катнаша алмый.

19 статья. Депутат этикасы

1. Депутат закон, этика һәм әхлак нормаларын да катгый үтәргә тиеш, шул исәптән:

1) Жирлек Советы утырышларында билгеләнгән дисциплина һәм регламентны үтәргә;

2) депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә мөнәсәбәтләргә керә торган башка депутатлар, вазыйфай затлар һәм гражданнырга карата түземлек һәм хөрмәт күрсәтергә;

3) депутат вәкаләтләрен үтәү белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган мәгълүматларны депутат эшчәнлегә белән бәйле булмаган максатларда кулланмаса һәм таратмаса, әгәр бу мәгълүматлар дәүләт, хезмәт, коммерция серен, шәхси яки закон тарафыннан саклана торган башка серне тәшкит итсәләр;

4) жирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелырга һәм шәхсэн яки аның якыннарына кагылышлы мәсьәләләрне хәл иткәндә жирле үзидарә органнары, оешмалар эшчәнлегенә, вазыйфай затларга, муниципаль хезмәткәрләргә һәм гражданнырга йогынты ясау өчен депутат статусыннан файдаланмаса;

5) депутат вазыйфаларын объектив башкаруда шик тудырырлык гамәлләр, гаризалар, эшләр, шулай ук аның абруена яисә Жирлек Советына зыян китерә торган конфликтлы ситуацияләрдән тыелырга;

6) вазыйфаларны үтәгәндә мәнфәгатләр конфликтна китерә яки китерә ала торган шәхси кызыксынучанлык туганда, бу хакта муниципаль берәмлекнең вәкиллеке органы карары белән расланган тәртиптә 1) Жирлек Советына хәбәр итәргә һәм аның мәнфәгатләр конфликтна булдырмауга юнәлтелгән карарларын үтәргә;

7) 1) Жирлек Советы билгелэнгән гавами чыгыш ясау кагыйдэләрен үтәргә.

2. Депутат этикасы бозылган очракта депутатның үз-үзен тотышы турындагы мәсьәлә Жирлек Советы кушуы буенча тиешле комиссия тарафыннан карала.

20 статья. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыру гарантияләре

1. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруның матди һәм башка гарантияләре законнар, Жирлек Советы уставы, Жирлек Советы муниципаль норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

2. Депутат хокукларының гарантияләре, аларны жинаять яки административ җаваплылыкка тарту, тоткарлау, арест, тентү, сорау алу, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылу очракларында, шулай ук аларның торак һәм (яки) хезмәт урынын, аларның багажын, шәхси һәм хезмәт транспорт чараларын, алар тарафыннан кулланыла торган элемент чараларын тикшергәндә, федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат әйтелгән фикере, тавыш биргәндә белдерелгән позициясе өчен һәм аның статусына туры килә торган башка гамәлләре өчен жинаять яки административ җаваплылыкка тартыла алмый, шул исәптән аның вәкаләтләре вакыты чыккач та. Әлеге нигезләмә депутат тарафыннан халык алдында мыскыл итү, яла ягу яки федераль закон белән каралган башка хокук бозу очракларына кагылмый.